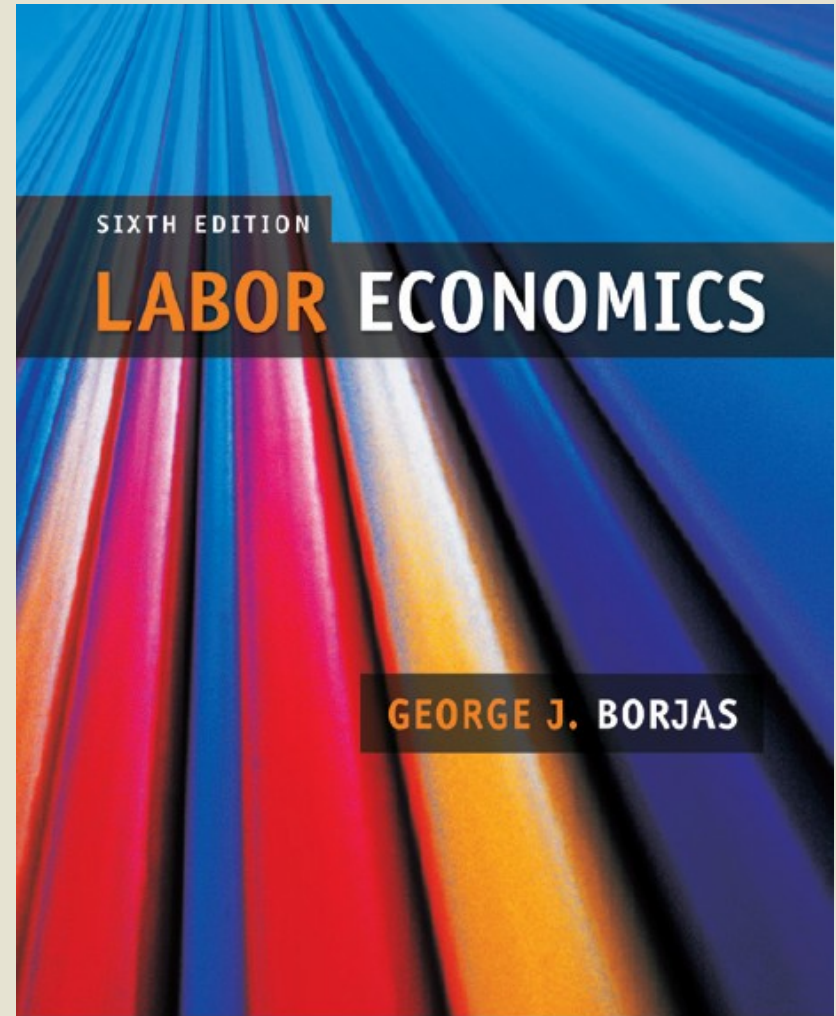

Kapitola 4

“Order is not pressure which is imposed on society from without, but an equilibrium which is set up from within.”

-Jose Ortega y Gasset

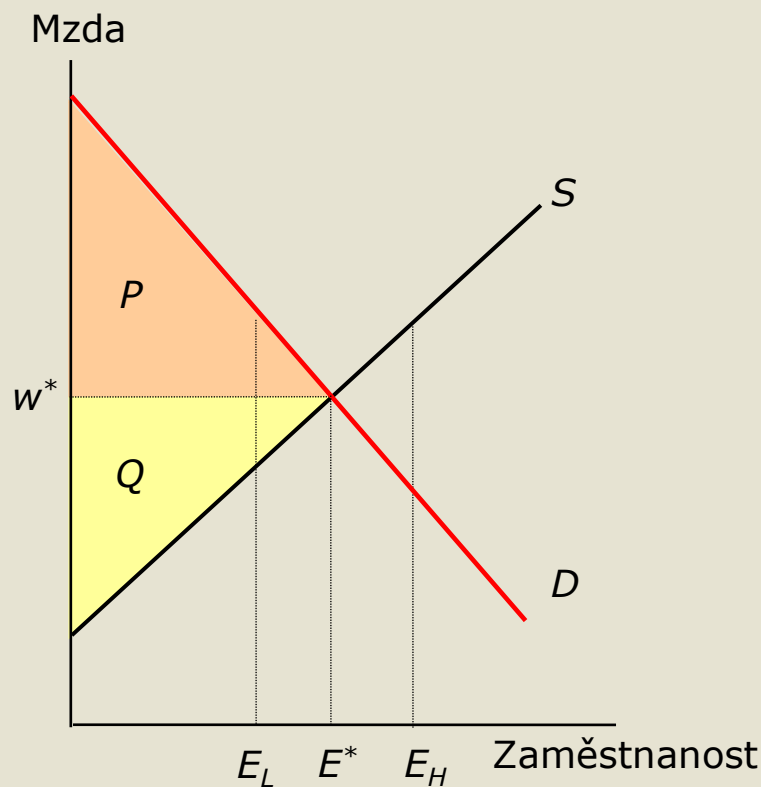
Rovnováha na trhu práce

Co se dnes dozvíte

- Konkurenční rovnováha na jednom trhu
- Konkurenční rovnováha na více trzích
- Dopady zdanění a dotací na konkurenčním trhu práce
- Dopady zavedení povinných nemzdových benefitů
- Dopady imigrace na konkurenční trhy práce
- Dopady hurikánů na konkurenční trhy práce
- Dopady zavedení minimální mzdy
- Pavučinový model trhu práce
- Rovnováha monopsonu
- Rovnováha monopolu

Rovnováha na jednom konkurenčním trhu práce

Trh práce je v rovnováze, pokud se nabízené množství rovná poptávanému; E^* pracovníků je zaměstnáno za mzdu ve výši w^* .

V rovnováze pracují všichni pracovníci, kteří jsou při dané mzdě ochotni pracovat.

Trojúhelník P udává **přebytek výrobce**; trojúhelník Q udává **přebytek pracovníků**.

Konkurenční trh je efektivní, jelikož maximalizuje přínosy z obchodu (součet $P + Q$).

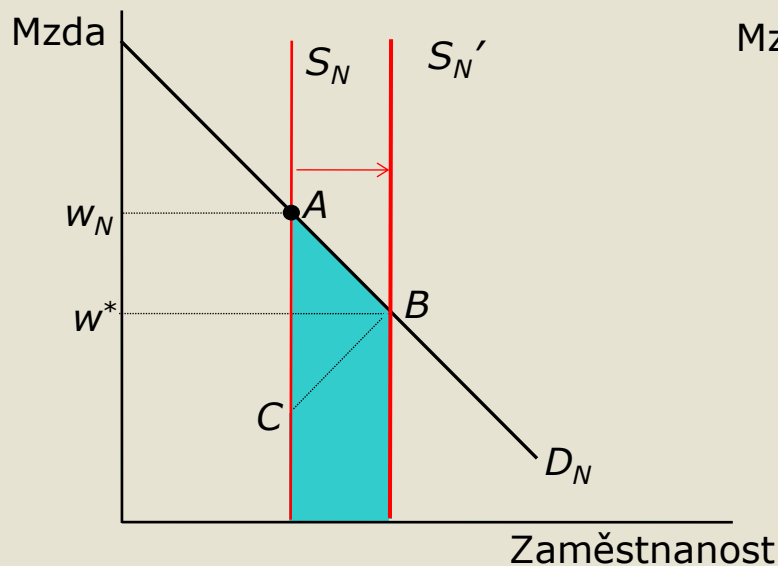
Rovnováha na jednom konkurenčním trhu práce

- Je nepravděpodobné, že trh práce je někdy v nějaké stabilní rovnováze, jelikož nabídka i poptávka se dynamicky mění v čase
- Model je nám i tak užitečný, jelikož implikuje, že trh práce se neustále posouvá směrem k nové rovnováze
- Umožňuje nám to pochopit, proč se mzdy a zaměstnanost mění v reakci na nějakou událost

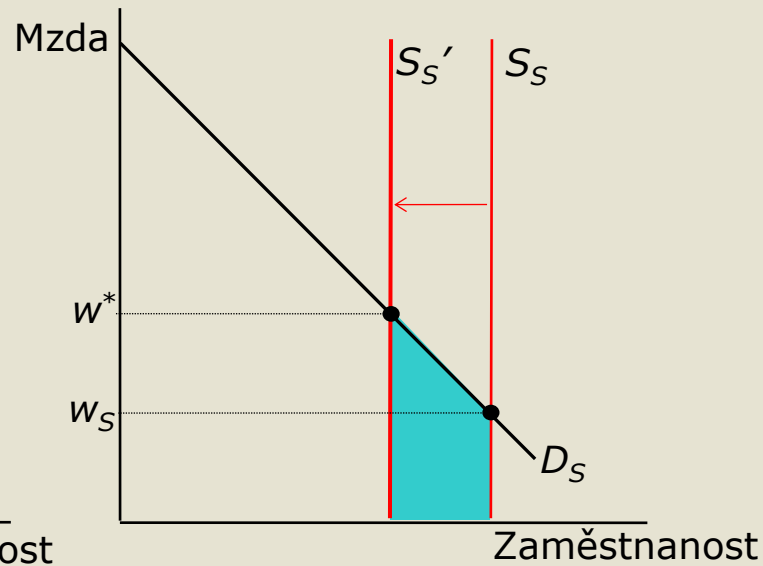
Intifáda a mzdy Palestinců (Angrist, 1996)

- V 80-tých letech 110 000 Palestinců z okupovaného Pásmu Gazy a Západní břehu Jordánu dojíždělo za prací do Izraele
- První intifáda v roce 1988-1993 – povstání Palestinců
 - Denní míra absentérismu se zvýšila ze 2 na 30 procent
 - Průměrný počet odpracovaných hodin v týdnu klesl z 22 na 17
 - Doba na dojezd do práce se zvýšila z 30 minut na 3 až 4 hodiny
- Snížení nabídky práce o zhruba 50 %
 - Model nabídky a poptávky implikuje zvýšení mezd
 - Mzdy vzrostly o zhruba 50 %
 - Elasticita poptávky po práci palestinců je zhruba rovna -1

Konkurenční rovnováha na dvou trzích práce

(a) Severní trh práce

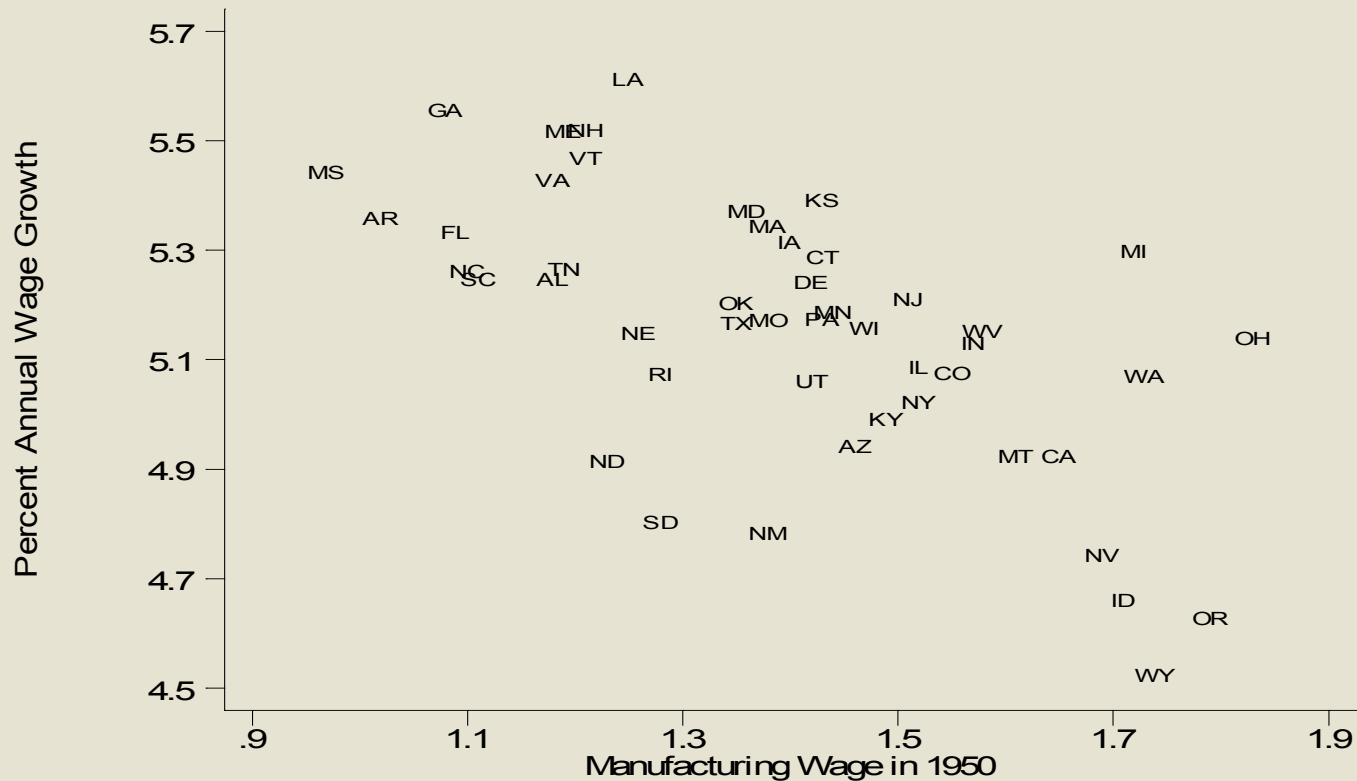
(b) Jižní trh práce

Předpokládejme, že mzda v severním regionu (w_N) převyšuje mzdu v jižním regionu (w_S). Pracovníci z Jihu se budou chtít přestěhovat na Sever, což posune nabídku práce na jižním trhu doleva a nabídku práce na severním trhu doprava. Na konci se mzdy na obou trzích budou rovnat w^* . Migrace pracovníků snižuje přínos z obchodu v jižním regionu o menší vybarvený trapezoid a zvyšuje přínos z obchodu v severním regionu o větší vybarvený trapezoid. Celkový přínos z obchodu vzroste o trojúhelník ABC .

Konkurenční rovnováha na více trzích práce

- Pokud jsou pracovníci mobilní a existuje volný vstup na trh, pak migrace pracovníků (nebo firem) eliminuje mzdové rozdíly mezi regiony a bude existovat jednotná mzda pro všechny pracovníky
- Konkurenční firmy vyrovnávají mzdu s hodnotou mezního produktu = snaha o maximalizaci zisku
- Alokace pracovníků mezi tyto firmy je efektivní alokací, která vyčerpává veškerý přínos z obchodu a maximalizuje národní důchod
- Sebezájem pracovníků a firem vede, skrze “neviditelnou ruku trhu práce”, k dosažení společenského cíle, který vůbec neměli na mysli: efektivní alokaci zdrojů

Mzdová konvergence mezi státy v USA

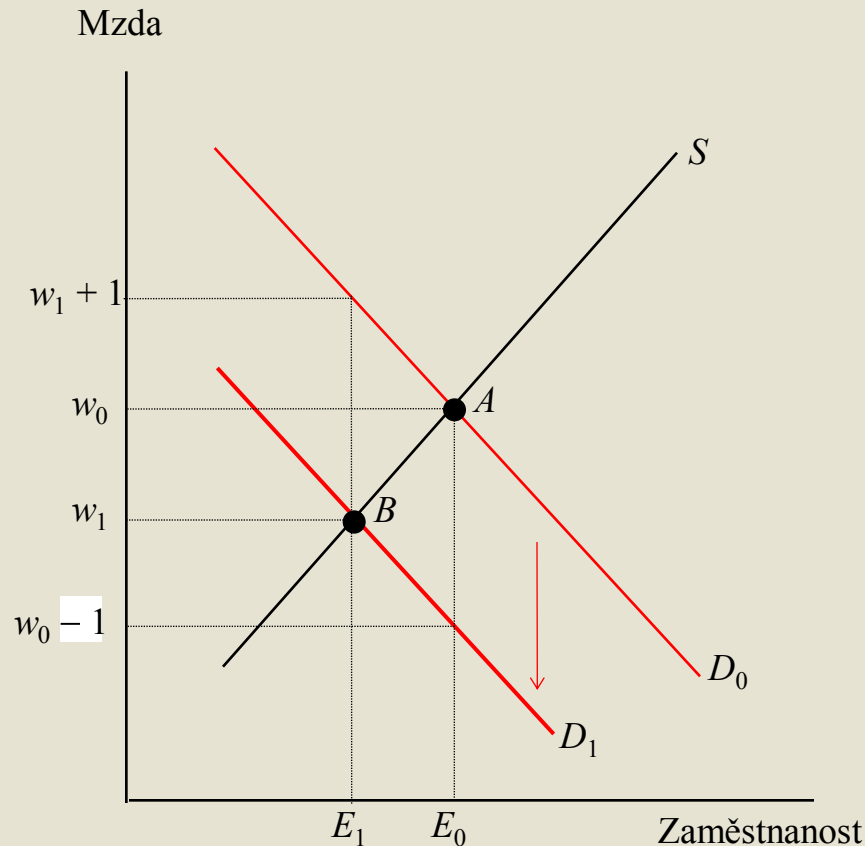

Source: Olivier Jean Blanchard and Lawrence F. Katz, "Regional Evolutions," *Brookings Papers on Economic Activity* 1 (1992): 1-61.

Mzdy a mezinárodní obchod: NAFTA

- NAFTA – North American Free Trade Agreement
 - Zóna volného obchodu mezi Kanadou, USA a Mexikem
- V USA je HDP na obyvatele 3 x větší než v Mexiku
- Volný obchod by měl snižovat mzdový diferenciál mezi USA a Mexikem. Jak?
- Kdo budou “vítězové” a “poražení”?
- Celkový příjem zemí v zóně volného obchodu by měl být maximalizován, jako důsledek vyrovnaných ekonomických příležitostí mezi zeměmi v této zóně.

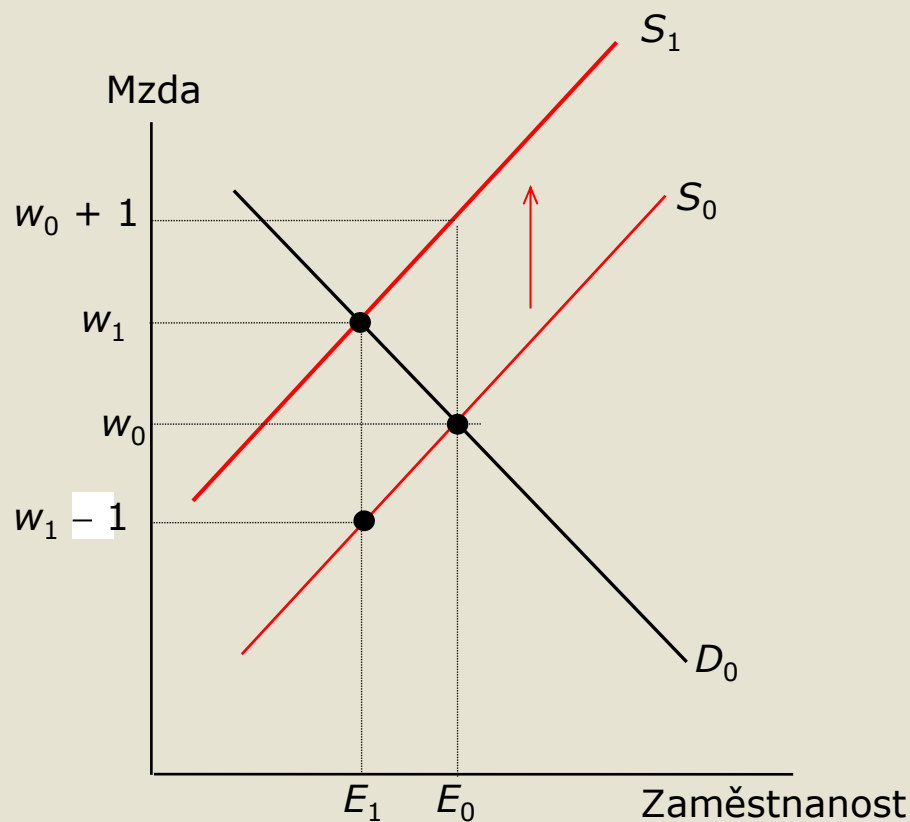
Dopad daně z příjmu uvalené na zaměstnavatele

Daň z příjmu ve výši \$1 uvalená na zaměstnavatele posouvá křivku poptávky dolů (z D_0 na D_1).

Daň z příjmu snižuje mzdu, kterou obdrží zaměstnanec (z w_0 na w_1) a firmě zvyšuje náklady na pracovníka (z w_0 na $w_1 + 1$).

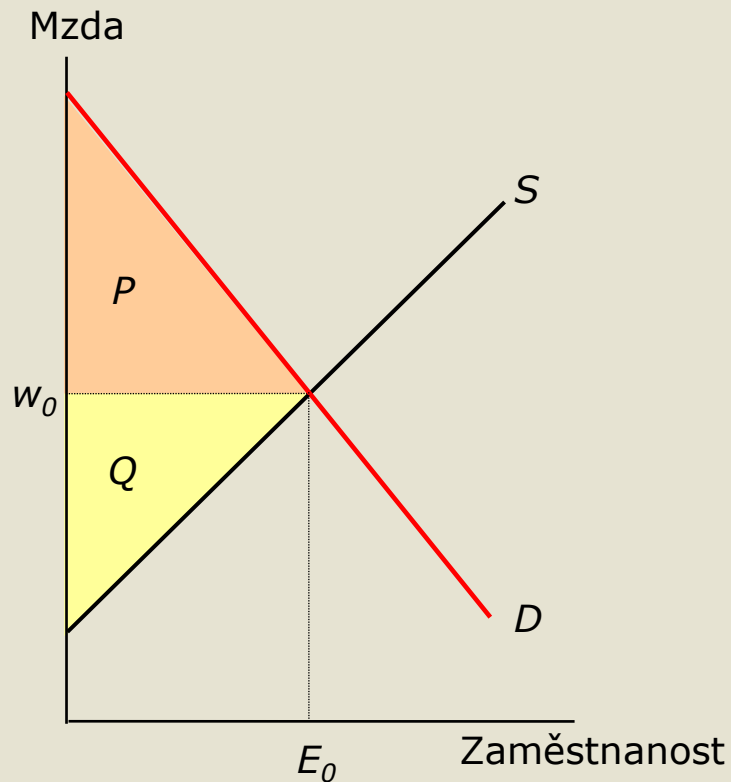
Dopad daně z příjmu uvalené na zaměstnance

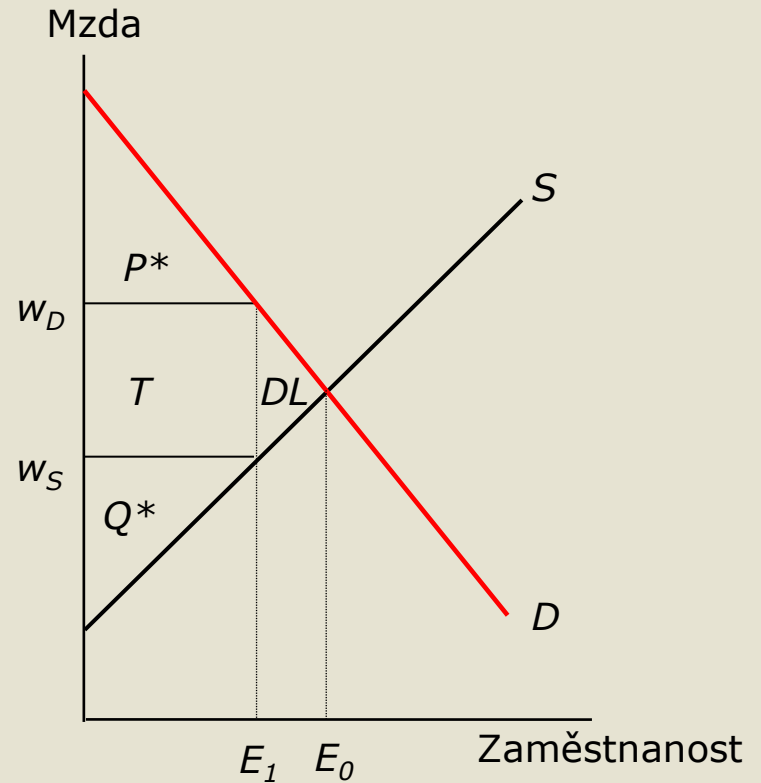
Daň z příjmu uvalená na zaměstnance posouvá nabídkovou křivku doleva (z S_0 na S_1).

Daň z příjmu má stejný dopad na mzdy a zaměstnanost bez ohledu na to, na koho je daň formálně uvalena.

Dopad daně z příjmu obecně

(a) Rovnováha bez daně

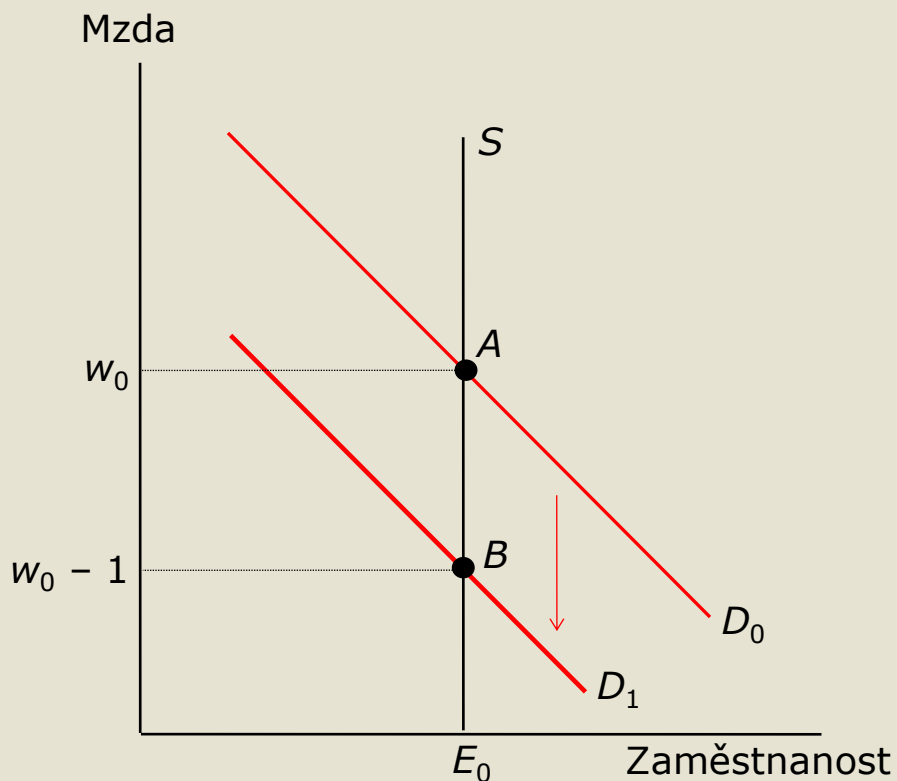

(b) Rovnováha s daní z příjmu

Dopad daně z příjmu - shrnutí

- Daň z příjmu vytváří **ztrátu mrtvé váhy**, o kterou se snižuje celkový přebytek v ekonomice.
- Ztráta mrtvé váhy je tím větší čím
 - vyšší je výše daně
 - elastičtější jsou nabídka s poptávkou
- Rozdělení daňového břemene nezávisí na tom, kdo tu daň formálně platí.
 - Vyšší daňové břemeno ponese ta strana trhu, která je relativně míň elastičtější

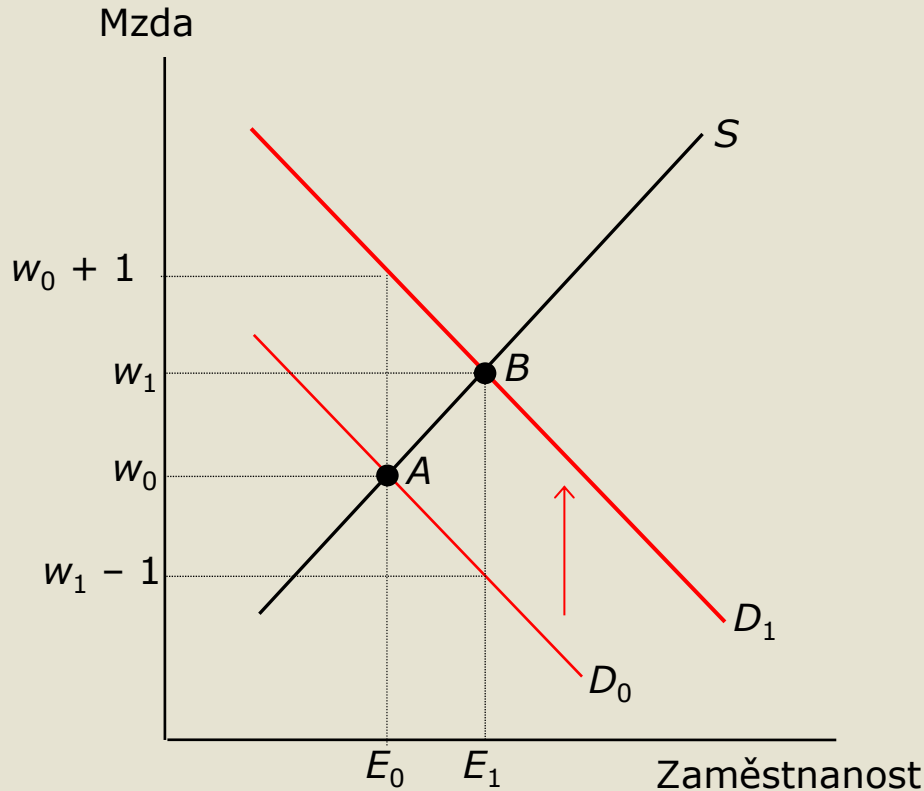
Dopad příjmové daně uvalené na firmu s neelastickou nabídkou práce

Pokud je nabídka práce dokonale neelastická, celé břemeno daně z příjmu ponesou zaměstnanci (i když je daň formálně uvalená na firmu).

Mzda je na začátku ve výši w_0 . Daň z příjmu ve výši \$1 posouvá poptávkovou křivku na D_1 a mzda, kterou dostane zaměstnanec klesá na $w_0 - 1$.

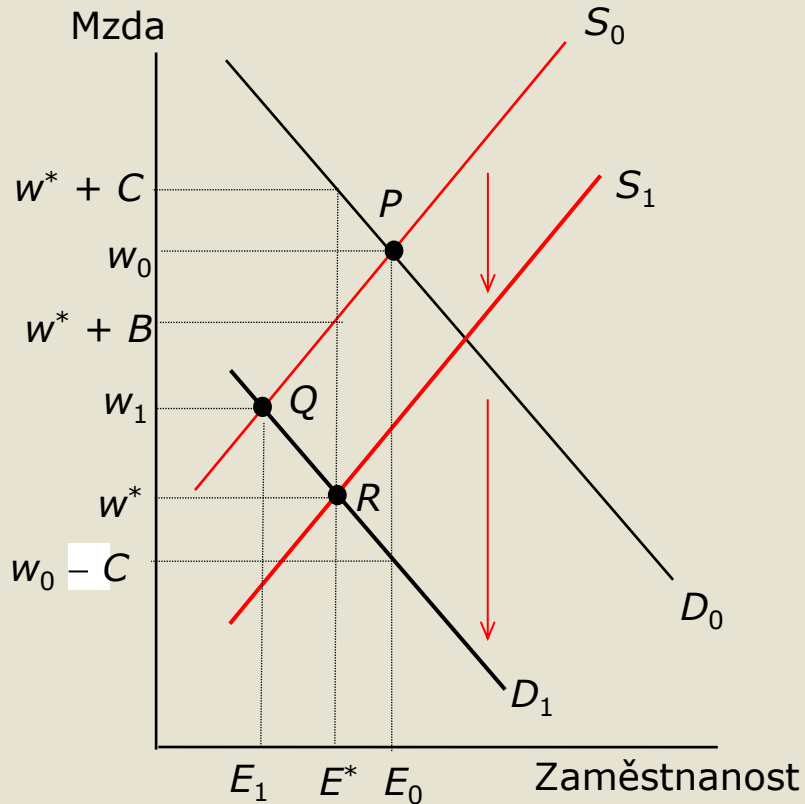
Dopad dotace na zaměstnance

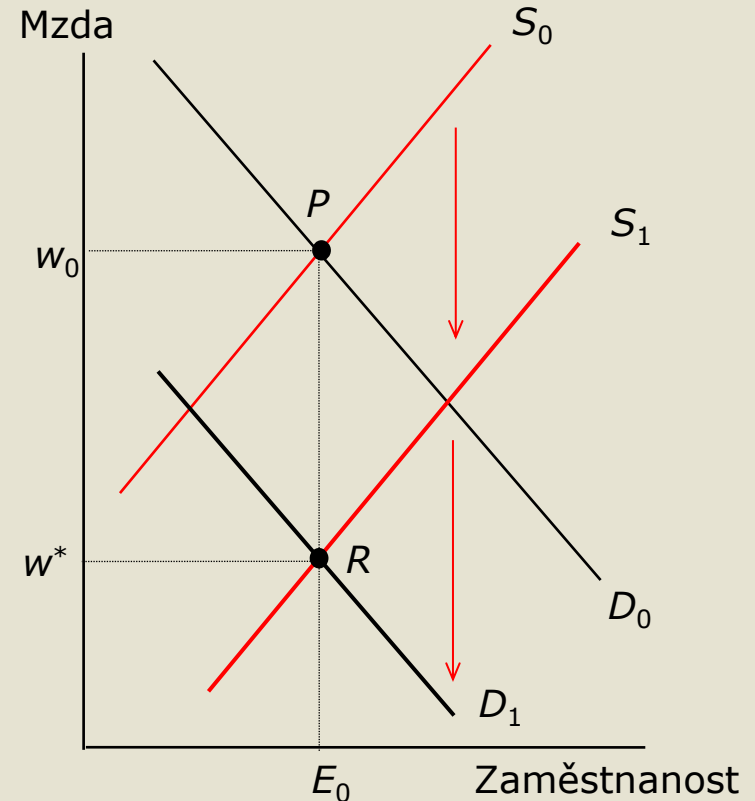
Dotace ve výši \$1 za zaměstnance posouvá poptávkovou křivku nahoru a zvyšuje zaměstnanost.

Mzda, kterou dostane zaměstnanec roste z w_0 na w_1 . Mzda, kterou firma nakonec platí, klesá z w_0 na $w_1 - 1$.

Dopad povinných nemzdových benefitů

(a) Náklady převyšují hodnotu pro pracovníka

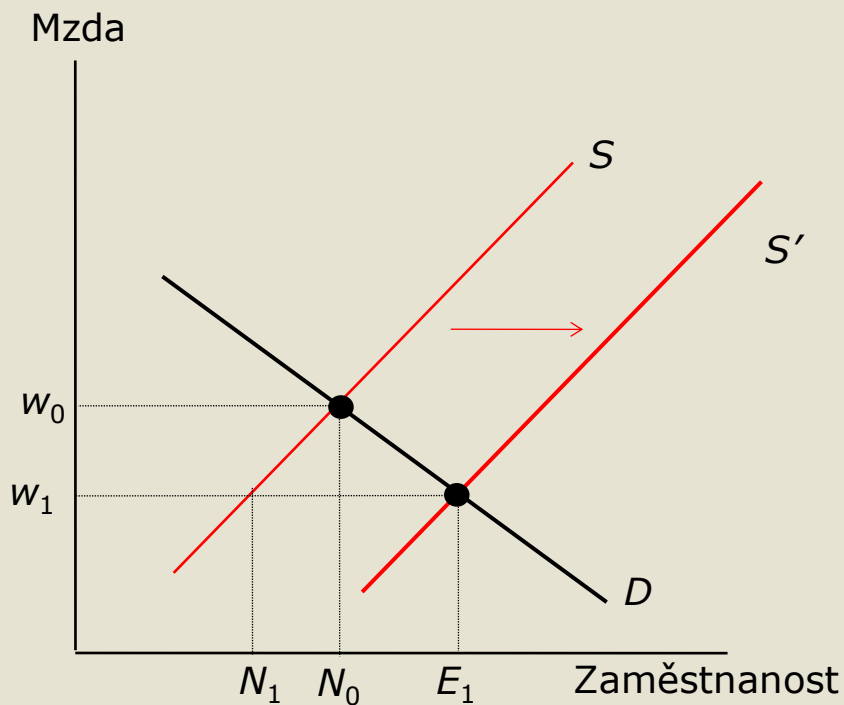

(b) Náklady se rovnají hodnotě pro pracovníka

Dopady imigrace na trh práce

- Záleží na tom, v jakém vzájemném poměru je k sobě práce imigrantů a domorodců ve výrobním procesu
 - Pokud jsou to **dokonalé substituty**, pak imigranti i domorodci tvoří dohromady jeden trh práce
 - Pokud jsou to **dokonalé komplementy**, pak imigranti a domorodci tvoří dva odlišné trhy práce

Krátkodobý dopad imigrace pokud imigranti a domorodci jsou dokonalé substituty

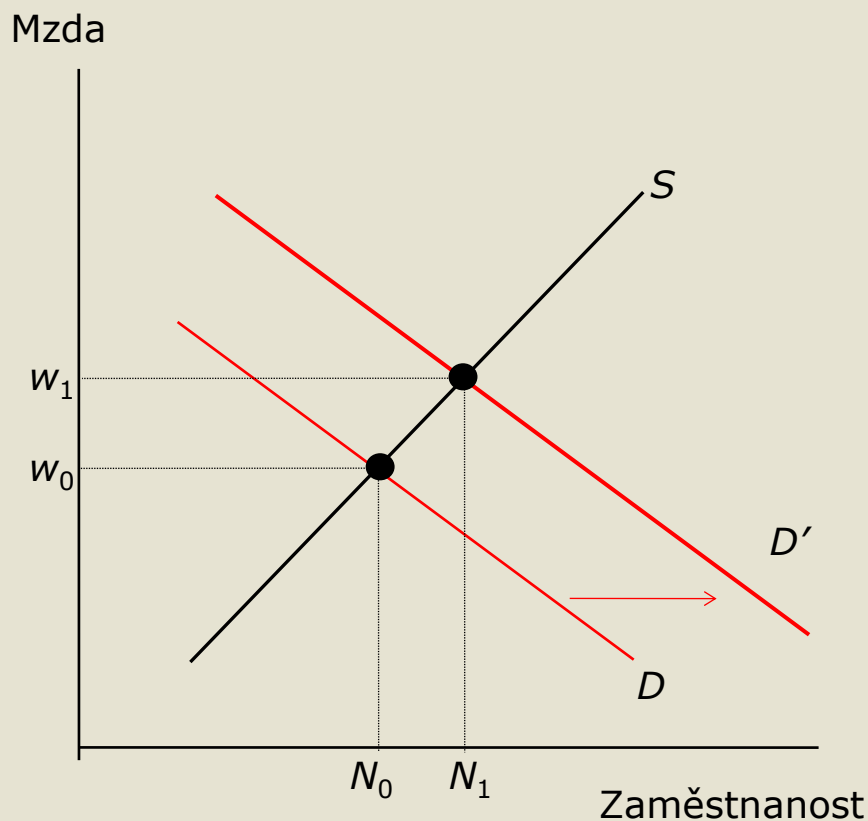

Protože imigranti a domorodci jsou dokonalé substituty, tvoří tyto dvě skupiny jeden trh práce.

Imigrace posouvá nabídkovou křivku z S na S' . Výsledkem je pokles mzdy z w_0 na w_1 a celková zaměstnanost roste z N_0 na E_1 .

Všimněte si, že při nižší mzdě klesá počet zaměstnaných domorodců, z N_0 na N_1 .

Krátkodobý dopad imigrace pokud imigranti a domorodci jsou komplementy

Pokud imigranti a domorodci jsou komplementy, pak tyto skupiny nepůsobí na stejném trhu práce.

Obrázek ukazuje trh práce domorodců. Imigrace dělá domorodce produktivnějšími a posouvá křivku poptávky po práci vzhůru, a to i přesto, že objem kapitálu je v krátkém období fixní.

Způsobuje to vyšší mzdu a zaměstnanost domorodců.

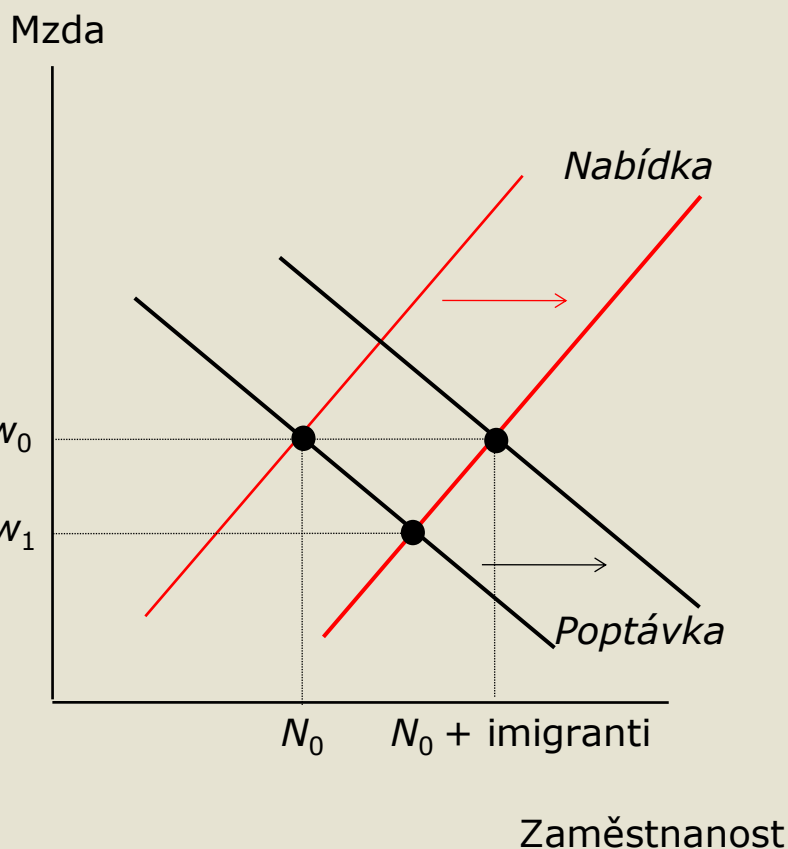
Dlouhodobý dopad imigrace pokud imigranti a domorodci jsou dokonalé substituty

Imigrace posouvá nabídkovou křivku vpravo. Výsledkem je pokles mzdy z w_0 na w_1 .

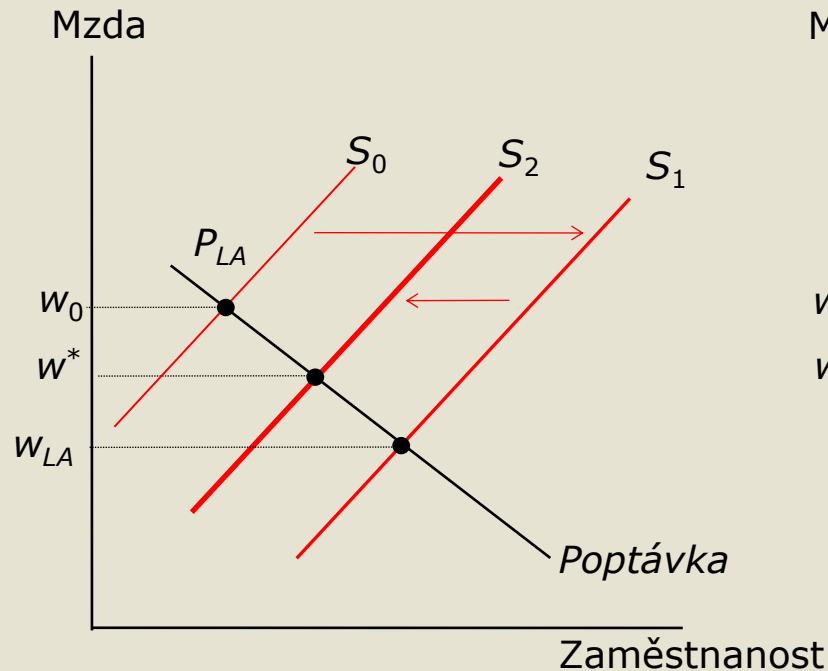
V dlouhém období firmy rozšiřují množství kapitálu, jelikož využívají výhody levnější pracovní síly, což posouvá poptávku po práci vzhůru.

Pokud má produkční funkce konstantní výnosy z rozsahu, pak firmy v LR drží konstantní poměr práce a kapitálu, což implikuje, že i mzda je v LR konstantní.

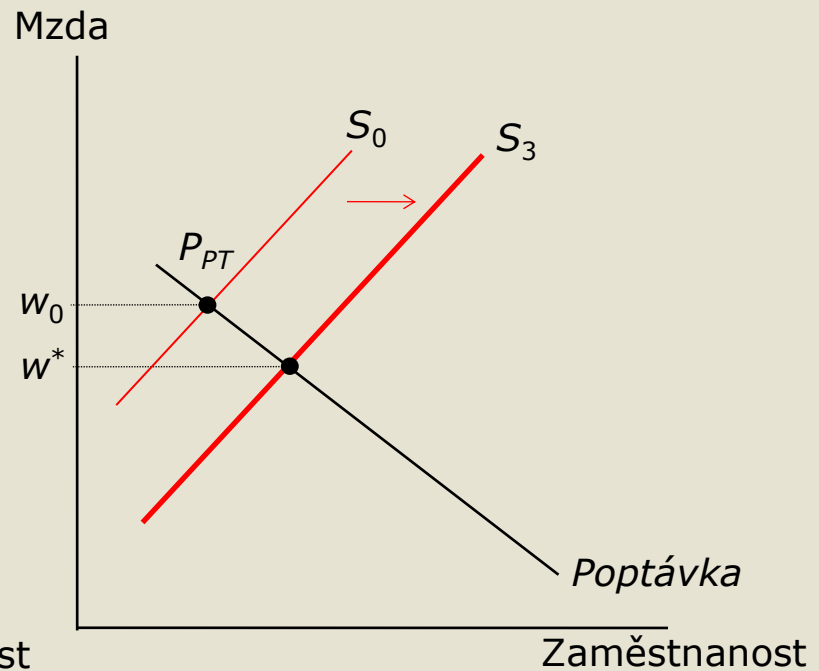
V dlouhém období nemá imigrace žádný vliv na mzdy a zaměstnanost domorodců.

Reakce trhů práce domorodců na imigraci

(a) Los Angeles

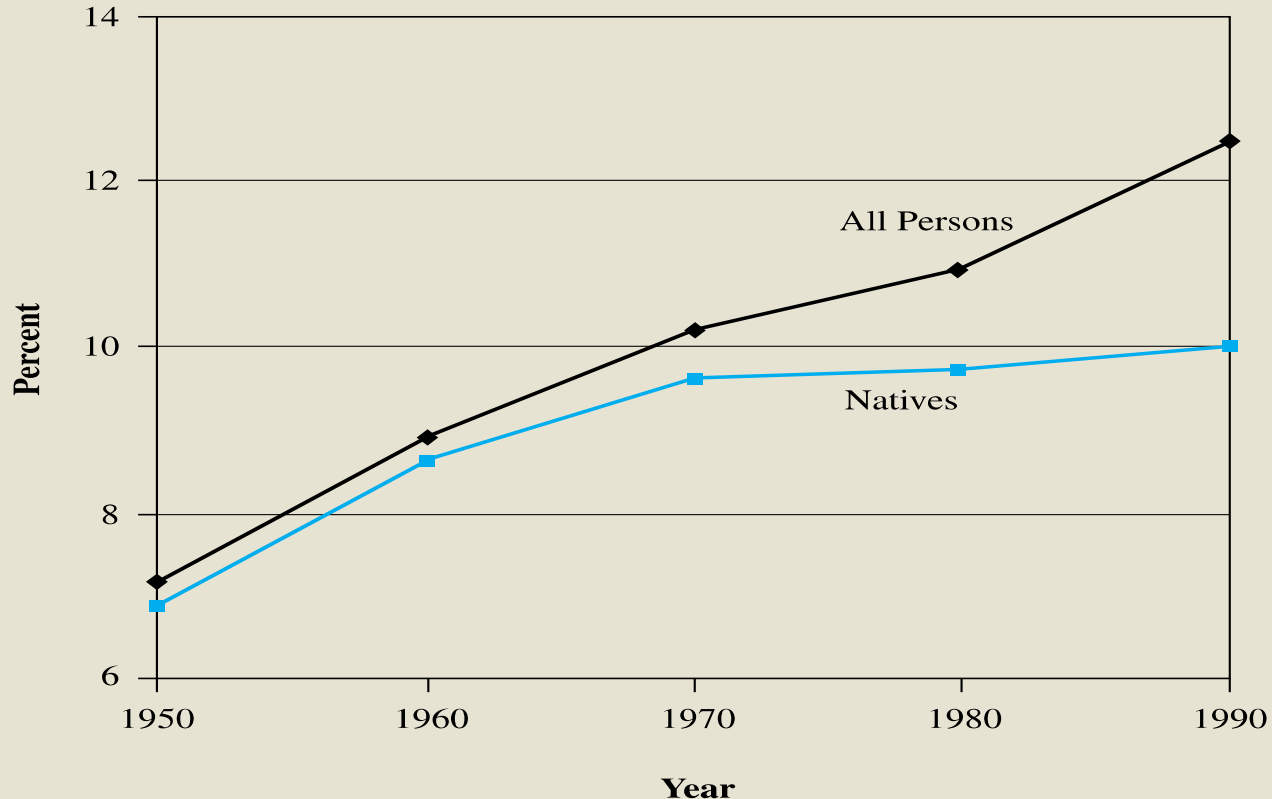

(b) Pittsburgh

Empirické studie využívající prostorovou korelaci (spatial correlation) nachází pouze malý negativní dopad imigrace na výtěžky domorodců. Proč? Dopad přílivu imigrantů do LA se "přeliže" i na jiné trhy (např. do Pittsburgu).

Populační trendy v Kalifornii, 1950-1990, procenta celkové populace USA žijící v Kalifornii,

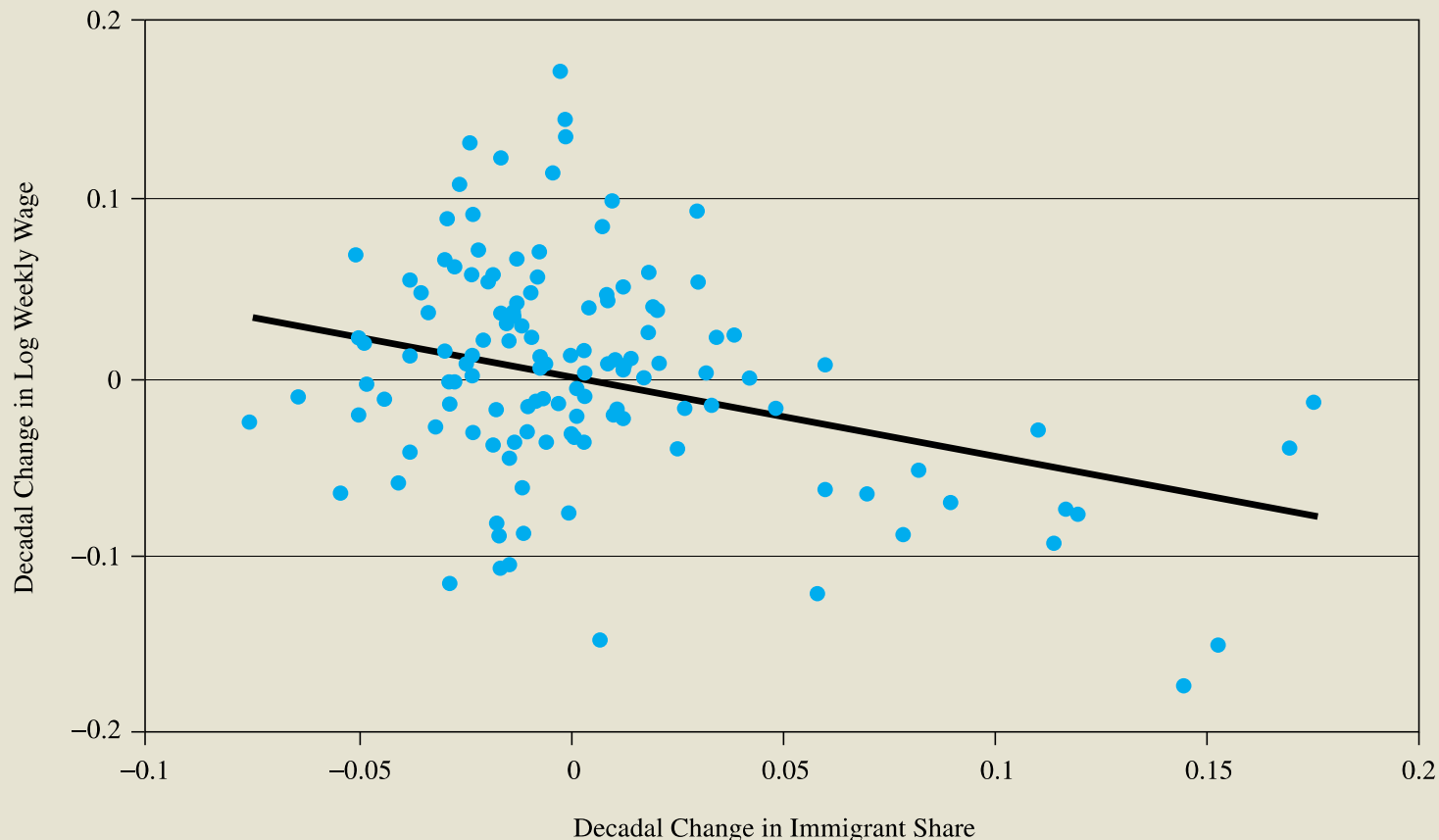
Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. Permission required for reproduction or display.

Borjas a kol. (1997): V roce 1968 nastává změna vládní politiky, která usnadňuje migraci do USA. Vede to ke zvýšenému přílivu imigrantů – po roce 1970 roste jejich podíl na populaci. Jak na to reaguje domorodé obyvatelstvo?

Bodový diagram závislosti mzdy a míry imigrace u různých skupin domorodých pracovníků, Borjas (2003)

Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. Permission required for reproduction or display.

Zvýšení podílu migrantů o 10 procent snižuje mzdy o 3 až 4 procenta.

Dopad přílivu migrantů na mzdy, 1980-2000, Borjas-Katz (2007)

TABLE 4-3 The Wage Impact of the 1980–2000 Immigrant Influx

Source: George J. Borjas and Lawrence F. Katz, “The Evolution of the Mexican-Born Workforce in the U.S. Labor Market,” in George J. Borjas, editor, *Mexican Immigration to the United States*, Chicago: University of Chicago Press, 2007.

	Short Run	Long Run
All native workers	–3.4%	0.0%
High school dropouts	–8.2	–4.8
High school graduates	–2.2	1.2
Some college	–2.7	0.7
College graduates	–3.9	–0.5

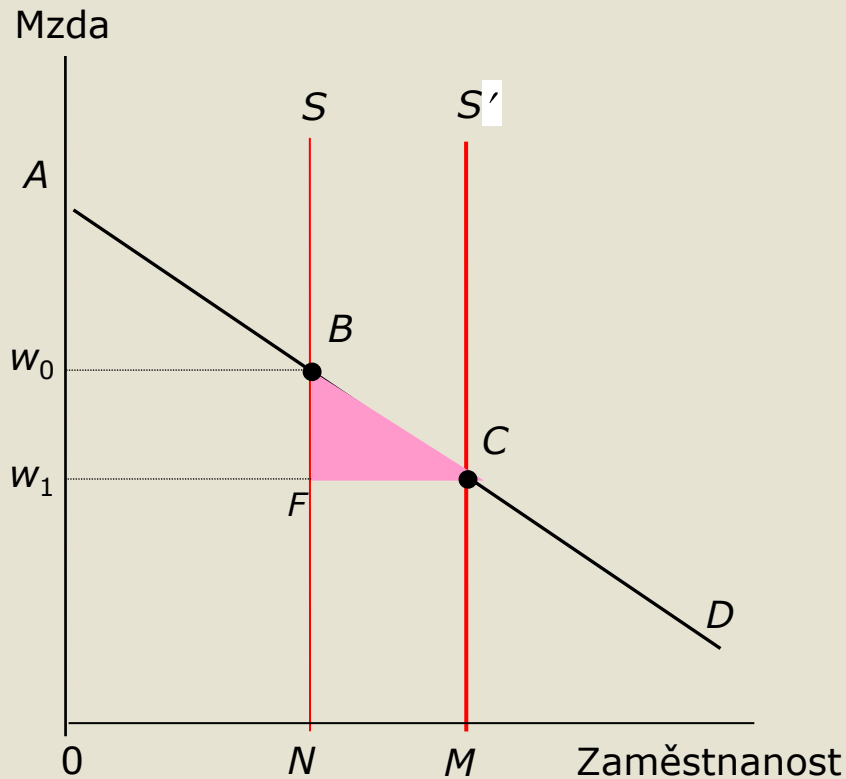
Dopad odlivu pracovníků na mzdy, 1970-2000, Mishra (2007)

- Zhruba 10 procent pracovní síly emigrovalo z Mexika, a to hlavně do USA.
- Teorie predikuje: snížení nabídky práce vyvolává růst mezd.
- Silná pozitivní korelace mezi počtem emigrantů v určité dovednostní skupině a tempem růstu mezd.
 - Dovednostní skupiny definovány podle vzdělání a pracovních zkušeností
- Zvýšení počtu emigrantů v určité dovednostní skupině o 10 procent zvyšuje mzdy těch, co zůstali v Mexiku o 3 procenta.

Velká černošská migrace v USA, Boustan (2008)

- V letech 1940 až 1970 se 4 milióny černochoů přesunuly z agrárního Jihu na industrializovaný Sever.
 - V roce 1940 žilo na Jihu 75 procent všech černochoů v USA.
 - V roce 1970 to bylo již pouze 50 procent.
- Velikost pracovní síly v typické dovednostní skupině na Severu se mezi roky 1940 a 1960 zvýšila o 5 procent.
 - Dovednostní skupiny definovány podle vzdělání a pracovních zkušeností
- Tento nárůst nabídky práce na Severu o 5 procent snížil mzdy černochoům o 3 procenta (relativně k bělochoům).

Ekonomické přínosy imigrace

Před imigrací je v ekonomice N domorodých pracovníků a národní důchod je dán trapezoidem $ABNO$.

Imigrace zvyšuje nabídku práce na M pracovníků a národní důchod je dán trapezoidem $ACMO$.

Imigranti dostávají celkový plat ve výši $FCMN$ dolarů.

Přebytek imigrace udává nárůst v národním důchodu (v důsledku imigrace), který získají domorodci. Ten je dán plochou trojúhelníka BCF .

Aplikace: Hurikány a trh práce

- Belasen a Polachek (2009)
- Hurikány vytváří exogenní ekonomický šok, který ovlivňuje fungování trhu práce
 - Co bude předpovídat teorie nabídky a poptávky?
- Můžeme použít data k odhadu **difference-in-differences**, pomocí čehož budeme zkoumat ekonomický dopad na postihnuté floridské okrsky relativně k nepostihnutým okrskům.
- Data na dalším slidu: 19 hurikánů, které udeřili na Floridu v rozmezí let 1988 a 2005.

TABLE 4-4 Hurricanes Hitting Florida between 1988 and 2005

Source: Ariel R. Belasen and Solomon W. Polachek, "How Disasters Affect Local Labor Markets: The Effects of Hurricanes in Florida," *Journal of Human Resources* 44 (Winter 2009), Table 1.

Hurricane	Category	Monetary Damage to Florida (millions)	Number of Deaths in Florida	Windspeed at Landfall (mph)	Rainfall (inches)
Florence (1988)	1	\$0.6	0	75	5–10
Andrew (1992)	5	\$43,000	44	175	5–7
Allison (1995)	1	\$1.2	0	75	4–6
Erin (1995)	1	\$0.5	6	87	5–12
Opal (1995)	3	\$4,400	1	115	5–10
Danny (1997)	1	\$100 (total to U.S.)	0	80	2–7
Earl (1998)	1	\$64.5	2	92	6–16
Georges (1998)	2	\$392	0	103	8–25
Irene (1999)	1	\$1,100	8	75	10–20
Gordon (2000)	1	\$11.9	1	75	3–5
Charley (2004)	4	\$15,100	29	150	5–8
Frances (2004)	2	\$8,900	37	105	10–20
Ivan (2004)	2	\$8,100	19	130	7–15
Jeanne (2004)	3	\$6,900 (total to U.S.)	3	121	8–13
Dennis (2005)	3	\$2,200	14	120	10–15
Katrina (2005)	1	\$115,000 (total to U.S.)	14	81	5–15
Ophelia (2005)	1	\$70 (total to U.S.)	1	80	3–5
Rita (2005)	1	\$10,000 (total to U.S.)	2	80	2–4
Wilma (2005)	3	\$12,200	35	120	7–12

Změny zaměstnanosti a mezd ve floridských okrscích zasažených hurikánem

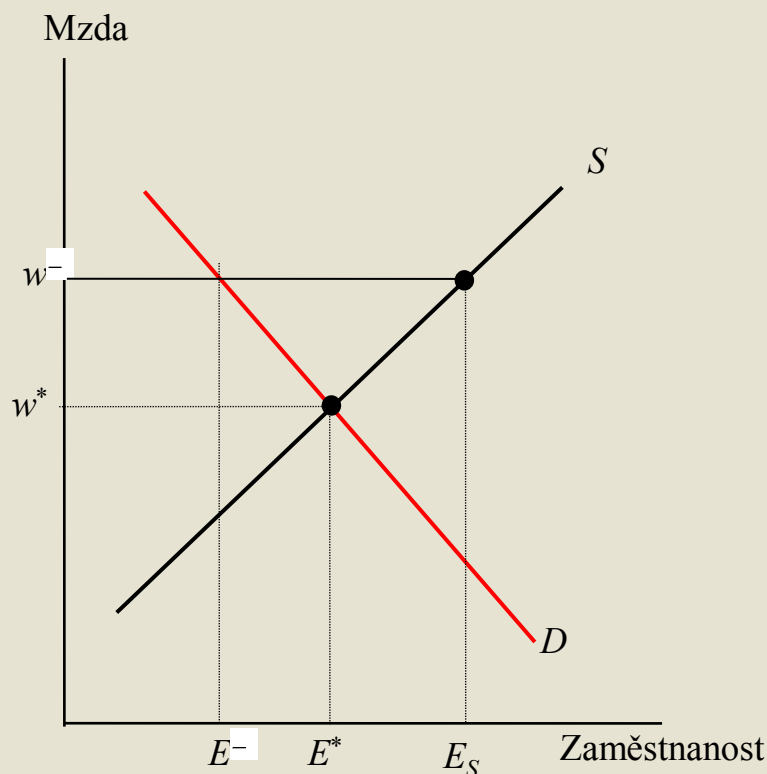
	Procentní změna zaměstnanosti	Procentní změna výdělků
1. Efekt hurikánu kategorie 1-3 na přímo zasažené okrsky	-1.5	+1.3
2. Efekt hurikánu kategorie 4-5 na přímo zasažené okrsky	-4.5	+4.4
3. Efekt hurikánu kategorie 1-3 na sousední okrsky	+0.2	-4.5
4. Efekt hurikánu kategorie 4-5 na sousední okrsky	+0.8	-3.3

Source: Ariel R. Belasen and Solomon W. Polachek, "How Disasters Affect Local Labor Markets: The Effects of Hurricanes in Florida," *Journal of Human Resources*, forthcoming 2009, Table 4.

Aplikace: Hurikány a trh práce

- Jak by to vysvětlila teorie nabídky a poptávky?
- Nabídka práce v zasažených okrscích klesá, a to tím více, čím více je okrsek zasažený. Zvyšuje to mzdy a snižuje zaměstnanost.
- Nabídka práce v sousedních okrscích se díky tomu zvyšuje. Vede to ke snížení mezd a ke zvýšení zaměstnanosti.

Dopady zavedení minimální mzdy

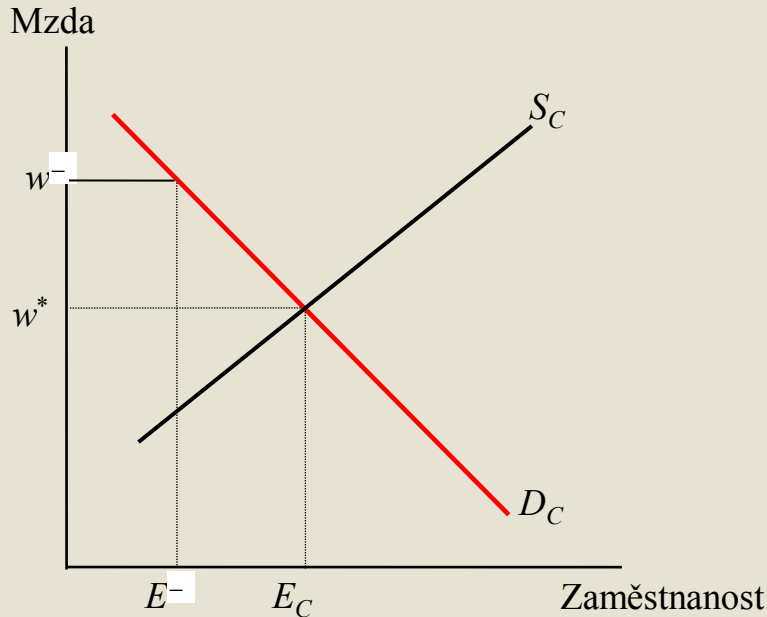
Minimální mzda ve výši w^- nutí zaměstnavatele snížit zaměstnanost (z E^* na E^-).

Vyšší mzda také motivuje další pracovníky ($E_S - E^*$) ke vstupu na trh.

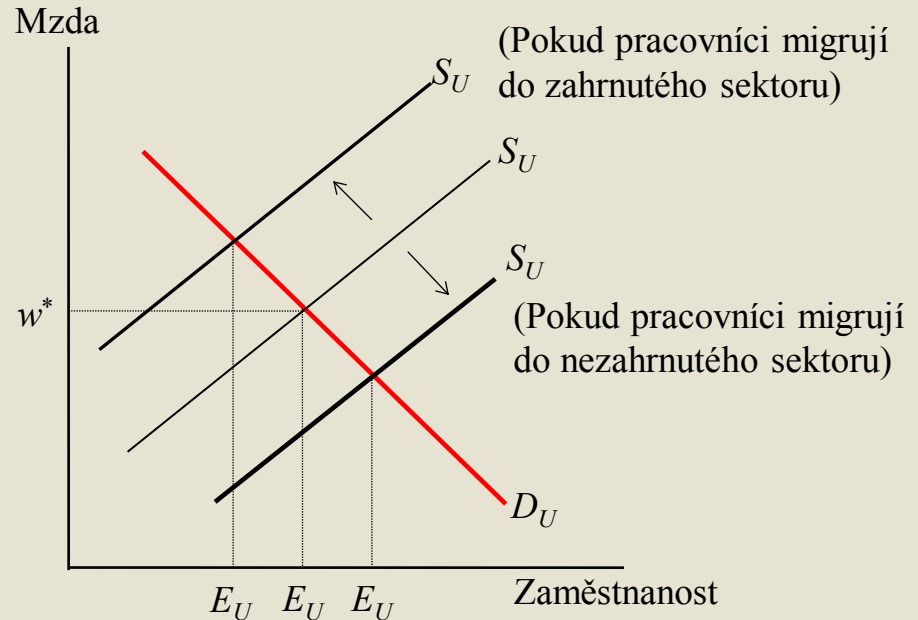
Minimální mzda proto vytváří nezaměstnanost ve výši ($E_S - E^-$).

Nezaměstnanost bude tím vyšší čím vyšší je minimální mzda a čím jsou nabídková a poptávková křivka elastičtější

Dopad minimální mzdy na nezahrnutý sektor

(a) Zahrnutý sektor

(b) Nezahrnutý sektor

Pokud se minimální mzda týká pouze zahrnutých sektorů, propuštění pracovníci se mohou přesunovat do nezahrnutých sektorů, čímž posunou nabídku práce doprava a sníží mzdu v nezahrnutých sektorech.

Pokud je relativně snadné získat práci za minimální mzdu, pracovníci v nezahrnutých sektorech mohou dávat výpověď a čekat v zahrnutém sektoru na vhodnou příležitost. V takovém případě se křivka nabídky práce v nezahrnutém sektoru posouvá doleva, což zvyšuje mzdu v nezahrnutém sektoru.

Empirická evidence dopadů minimální mzdy

- Minimální mzda zasahuje hlavně náctileté, většina empirických studií se proto zaměřuje právě na ně.
- Elasticita zaměstnanosti náctiletých vzhledem k minimální mzdě je odhadována mezi -0.1 a -0.3.
 - Zvýšení minimální mzdy o 10 % snižuje zaměstnanost o 1 až 3 %.
 - Odhad založen na časových řadách, výsledky silně citlivé na zvolené časové období.
- Od 90-tých let se používá nový přístup založený na případových studiích - často jsou to Fast Foody.
 - Jeden americký stát zvýší minimální mzdu, kdežto sousední stát ne.
 - Můžeme použít metodu difference-in-differences.

Empirická evidence dopadů minimální mzdy

TABLE 3-3 The Employment Effect of Minimum Wages in New Jersey and Pennsylvania

Source: David Card and Alan B. Krueger, "Minimum Wages and Employment: A Case Study of the Fast-Food Industry in New Jersey and Pennsylvania," *American Economic Review* 84 (September 1994), Table 3.

	Employment in Typical Fast-Food Restaurant (in full-time equivalents)	
	New Jersey	Pennsylvania
Before New Jersey increased the minimum wage	20.4	23.3
After New Jersey increased the minimum wage	21.0	21.2
Difference	0.6	-2.1
Difference-in-differences	2.7	

Empirická evidence dopadů minimální mzdy

- Podle výsledků Card-Krueger (AER, 1994) zvýšení minimální mzdy zvyšuje zaměstnanost!
 - Většina ekonomů to interpretuje spíše tak, že poptávka po práci je asi relativně neelastická a zvýšení minimální mzdy nemá tudíž výrazný dopad na zaměstnanost.
- Větší množství podobných studií, výsledky jsou spíše smíšené. Často vychází, že zvýšení minimální mzdy nemá velký dopad.
- Card-Krueger (AER, 1994) byly kritizováni za chyby měření.
 - Jejich výsledky jsou založené na dotazníkovém šetření.
 - Oficiální data vedou k odhadu elasticity mezi -0.1 a -0.3, což je v souladu s dřívější evidencí založené na časových řadách.

Empirická evidence dopadů minimální mzdy

- Konceptuální kritika empirických studií z Fast Foodů
 - Pracovníci ve Fast Foodech jsou často zapotřebí v pevných proporcích k používanému vybavení.
 - Zvýšení min. mzdy potom neovlivní zaměstnanost stávajících pracovníků, ale může odradit firmy od zakládání nových provozoven.
 - Může to také pomoci velkým řetězcům, které mají výnosy z rozsahu, tím, že to relativně více poškodí konkurenční malé provozovny.
 - Negativní dopad na nezaměstnanost se může projevit až se zpožděním po delší době.
- Empirická literatura nedospěla k jednoznačnému závěru ohledně negativních dopadů minimální mzdy na zaměstnanost.

Minimální mzda a řízení v opilosti

- Minimální mzda se často týká náctiletých.
- Rodiče často náctiletým hradí nezbytné výdaje
 - jídlo, oblečení, ubytování
- Náctiletí pak používají mzdový výdělek na zábavu
 - videohry, hudba, filmy, **alkohol**
- Zvýšení minimální mzdy pak může u náctiletých vést k
 - větší spotřebě alkoholu
 - většímu počtu automobilových nehod způsobených alkoholem
- Adams a kol. (RES, 2012): Zvýšení minimální mzdy o 10 procent zvyšuje počet automobilových nehod náctiletých způsobených alkoholem o 8 procent.

Je minimální mzda efektivním nástrojem v boji proti chudobě?

- Minimální mzda zvyšuje příjmy lidem s nízkou mzdou, ale může těmto lidem také snižovat pracovní příležitosti.
- Pokud pokles zaměstnanosti není velký a přínos z vyšší minimální mzdy jde opravdu směrem k chudým, pak přínosy ze zavedení minimální mzdy mohou převážit nad jejími náklady.
- Za minimální mzdu ovšem často pracují náctiletí, kteří nejsou nutně z chudých poměrů.
- Burkhauser a kol. (1996), Neumark a kol. (2005)

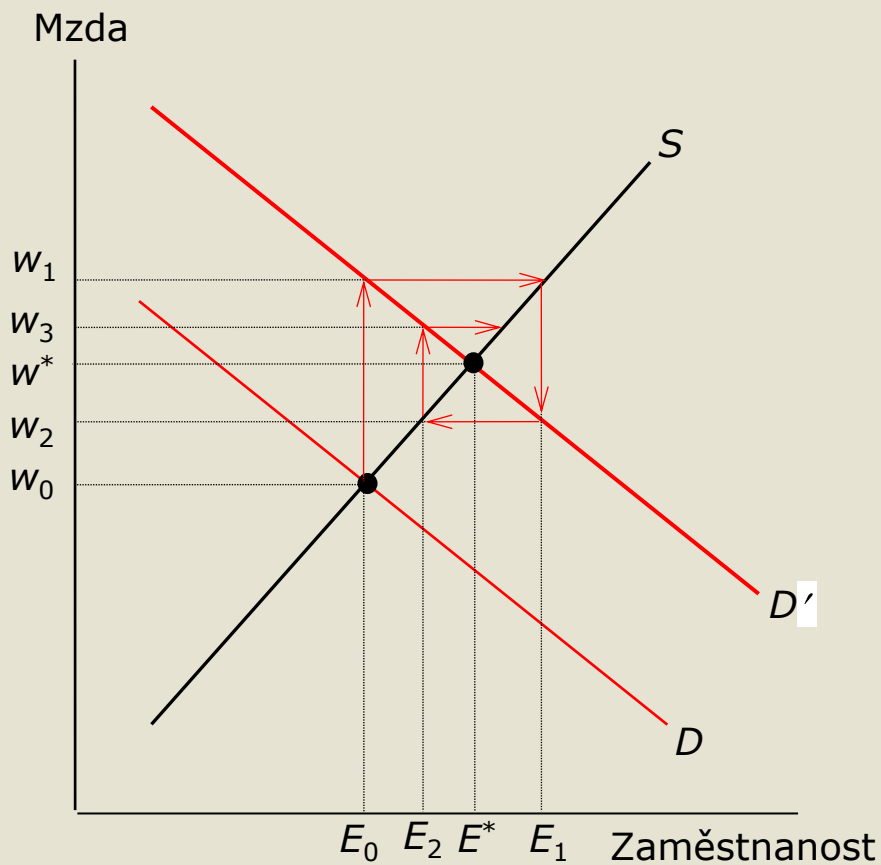
Je minimální mzda efektivním nástrojem v boji proti chudobě?

- Mezi lety 1989 a 1992 se v USA zvýšila minimální hodinová mzda z \$3.35 na \$4.25.
- V roce 1990 pouze 7.1 % pracovní síly vydělávalo mezi \$3.35 a \$4.25. Tito lidé tak jako jediní profitovali z tohoto nárůstu.
- Pouze 19 % tohoto nárůstu příjmu příslušelo chudým, tj. domácnostem pod hranicí chudoby.
- Více než 50 % tohoto nárůstu směřovalo k domácnostem vydělávajícím více než dvojnásobek úrovně hranice chudoby.
- Přínosy z větší části nešli těm, kteří jsou na spodku příjmového rozložení.

Pavučinový model trhu práce

- Dva předpoklady:
 - Vyškolení kvalifikovaných pracovníků trvá nějaký čas
 - Lidé se rozhodují o své kvalifikaci podle podmínek na trhu práce v době, kdy vstupují na školu
- Pavučinové schéma kolem rovnováhy vznikne, když jsou lidé dezinformováni
 - Model předpokládá krátkozraké pracovníky, kteří netvoří racionální očekávání
- **Racionální očekávání** jsou vytvářena tehdy, pokud
 - pracovníci berou v úvahu všechny relevantní informace (o minulosti i budoucnosti) a rozumí ekonomickým procesům
 - vzhledem k dostupným informacím potom vytváří správná očekávání ohledně budoucnosti.

Pavučinový model trhu nových inženýrů

Počáteční rovnovážná mzda je w_0 .

Poptávka po inženýrech se posouvá na D' a mzda by měla nakonec vzrůst na w^* .

Protože nový inženýři nejsou produkováni okamžitě, krátkodobě je jejich množství fixní na úrovni E_0 a krátkodobě proto dostávají mzdu w_1 .

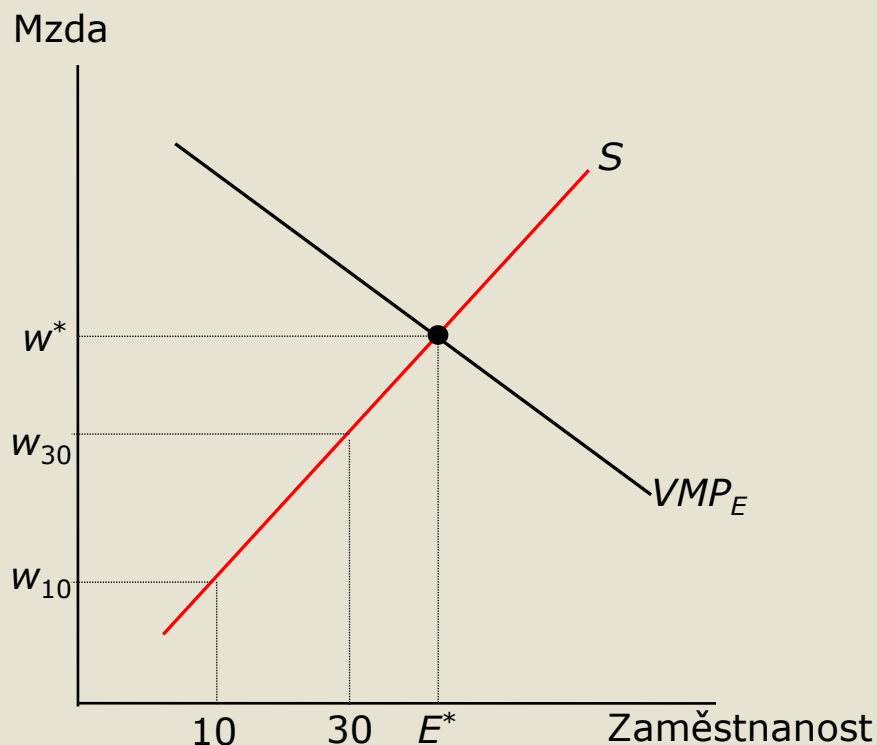
Nová generace pozoruje mzdu w_1 a proto začne studovat E_1 inženýrů. Množství E_1 bude ovšem dostávat mzdu w_2 .

Nová generace pozoruje mzdu w_2 a proto začne studovat E_2 inženýrů. Ti ovšem budou dostávat mzdu w_3 .

Nekonkurenční trh práce: monopson

- **Monopson** vzniká, pokud je jedna firma jediným poptávajícím na trhu práce (jediný možný zaměstnavatel)
- **Dokonale diskriminující monopson**
 - schopný najímat různé pracovníky za různou mzdu
 - každému pracovníkovi platí jeho rezervační mzdu
- **Nediskriminující monopson**
 - platí všem pracovníkům stejnou mzdu
 - Pokud chce najmout víc pracovníků, musí všem svým pracovníkům zvýšit mzdu

Rozhodování o práci u dokonale diskriminujícího monopsonu

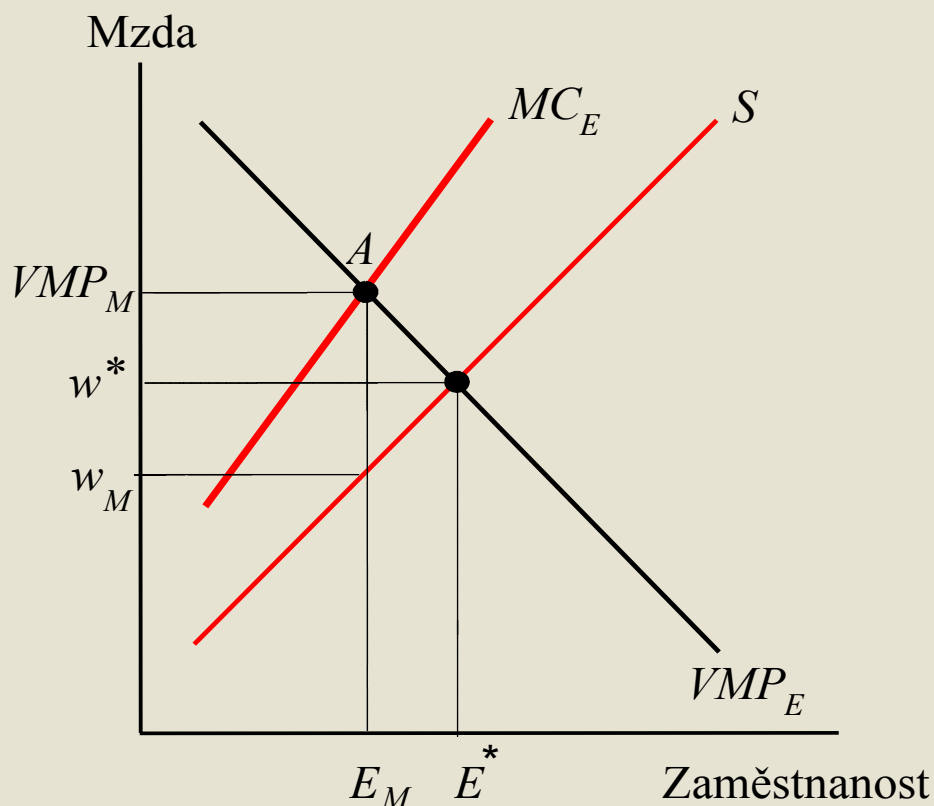

Dokonale diskriminující monopson čelí rostoucí nabídkové křivce a dokáže najmout různé pracovníky za různou mzdu.

Křivka nabídky práce potom udává také mezní náklady na pracovníka.

Maximalizace zisku nastává v bodě *A*. Monopson najímá stejné množství pracovníků jako dokonale konkurenční trh, ale každý pracovník je placen svou rezervační mzdou.

Rozhodování o práci u nediskriminujícího monopsonu

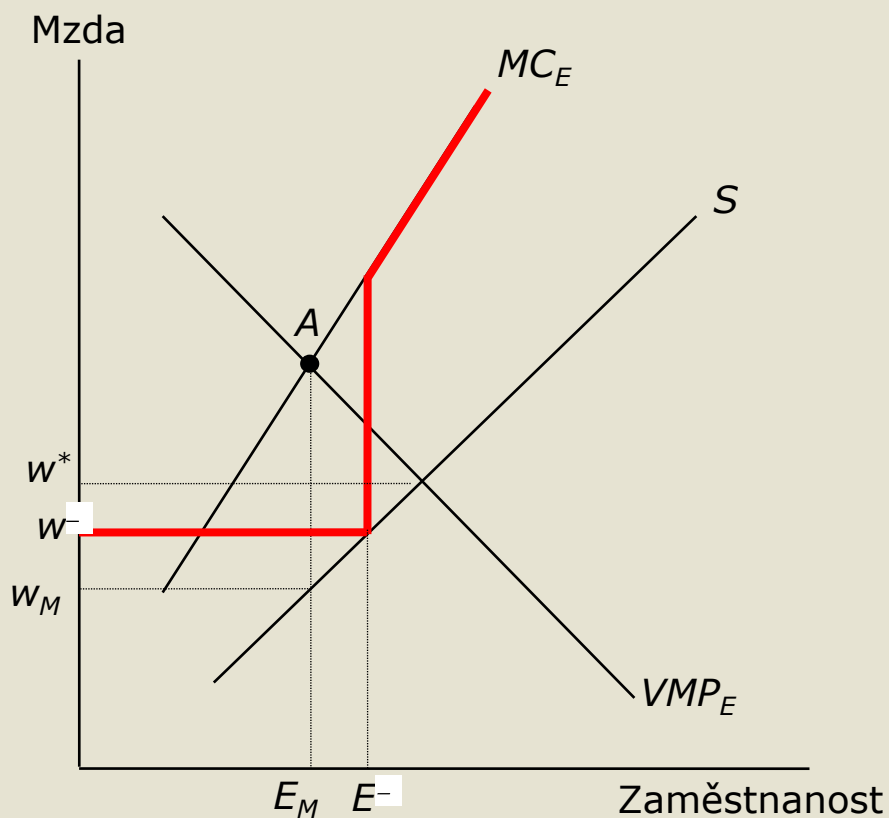
Nediskriminující monopson platí stejnou mzdu všem pracovníkům.

Mezní náklad na každého pracovníka převyšuje jeho mzdu a křivka mezních nákladů leží nad nabídkovou křivkou.

Maximalizace zisku nastává v bodě A , monopson najímá E_M pracovníků a platí jim mzdu w_M .

Nediskriminující monopson najímá méně pracovníků a platí jim nižší mzdy než dokonale konkurenční trh.

Dopad minimální mzdy na nediskriminující monopson

Pokud je minimální mzda uvalena na monopson, pak může zvýšit mzdy i zaměstnanost.

Minimální mzda stanovená na w^- zvýší zaměstnanost na E^- .

Jakou minimální mzdu by měla vláda stanovit?

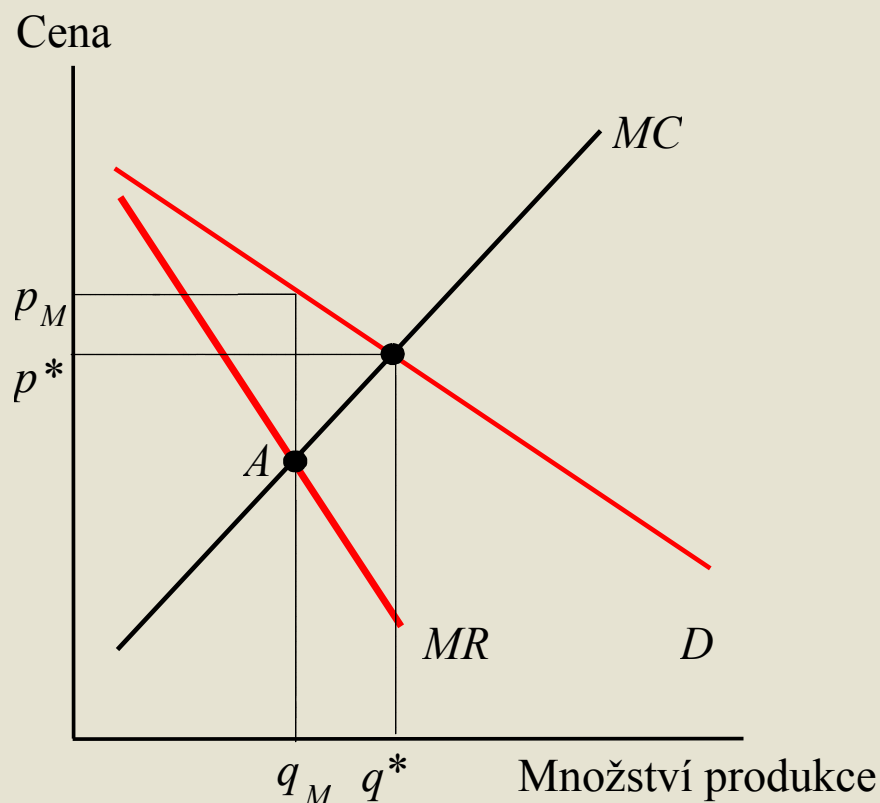
Může konkurenční firma čelit rostoucí nabídce práce?

- Za určitých podmínek ano.
- Kanálem, kterým se ustanovuje jednotná mzda na konkurenčních trzích práce je migrace pracovníků, případně firem.
 - Pokud existují u zaměstnance podstatné náklady na změnu pracovního místa, firma musí zvýšit mzdu, pokud chce přilákat další pracovníky z jiných firem. Musí prostě tyto náklady přeplatit
- Pokud je pro zaměstnavatele obtížné monitorovat pracovní úsilí zaměstnanců, může pro něj být racionální platit vyšší mzdy, aby případné propuštění zaměstnance bylo pro něj větším trestem.
 - S růstem firmy se může stát monitorování pracovního úsilí obtížnější.

Monopol na trhu zboží

- Firma, která má určitou tržní sílu, dokáže ovlivnit cenu produktu, který prodává.
- **Monopol** = jediný výrobce daného statku
 - Stanovuje cenu tak, aby při dané poptávce maximalizoval zisk
- Monopol čelí klesající tržní poptávce po své produkci
 - Pokud cenově nediskriminuje a chce zvýšit objem produkce, musí snížit cenu u každé jednotky produkce
 - Mezní příjem z prodeje dodatečné jednotky je potom nižší než cena produkce

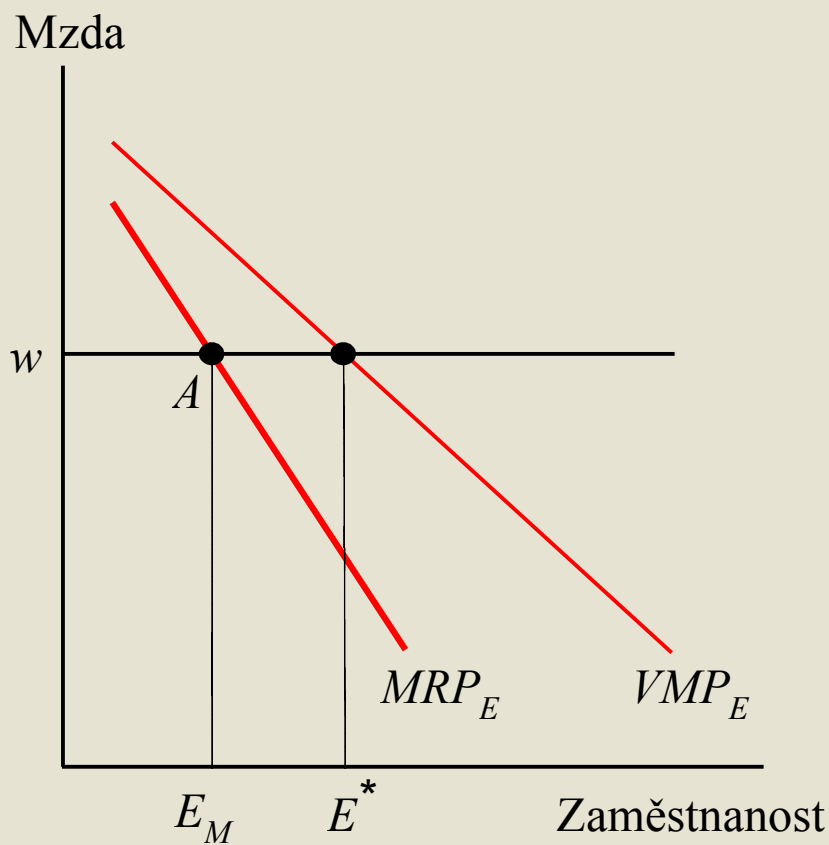
Rozhodování monopolu o množství produkce

Monopol čelí klesající poptávce po své produkci. Mezní příjem z prodeje dodatečné jednotky je potom nižší než cena produkce.

Maximalizace zisku nastává v bodě A , monopol vyrábí q_M jednotek produkce a prodává je za cenu p_M dolarů.

Poptávka monopolu po práci

Mezní příjem z produktu ($MRP_E = MR * MP_E$) udává příspěvek dodatečného pracovníka k příjmům monopolu a je menší než hodnota mezního produktu práce ($VMP_E = P * MP_E$).

Maximalizace zisku nastává v bodě A ; monopol najímá E_M pracovníků, což je méně než v případě konkurenčního trhu zboží.